

स्वामिविवेकानन्दस्य मन्दिरस्थापनाय आह्वानम्

अनुवादकः— शाश्वत-झा*

स्वामीविवेकानन्दस्य भाव्यर्धशतवार्षिकजन्मतिथिः

द्वादशोत्तरैकविंशतिवर्षस्य जनवरीमासस्य एकादशतमे दिनाङ्के कालचक्रम् आधुनिकसमयस्य मानविकतयाः महाशिक्षकस्य स्वामिविवेकानन्दः इति जगति प्रसिद्धस्य मर्त्यदेहं प्रविश्य पूर्णतया पञ्चाशद्वर्षाणि अनन्ततां प्रति भ्रमितं स्यात्। यद्यपि स्वामीविवेकानन्दः ऊनचत्वारिंशे वयस्येव महासमाधौ स्वशरीरमत्यजत् तथापि अचिरप्राप्तसाधनाफलद्वारा अस्मदीयधर्मेतिहासे स्वामरकीर्तिं प्रत्यष्टापयत्। अस्माकं दृष्टौ स आधुनिकभारतस्य देवदूतः प्रतितिष्ठति। तादृशभाविभारतमातुः या धर्मस्य मातृरूपा या च “यद्यत् पवित्रं नैतिकम् आध्यात्मिकं वा विद्यते तन्मातृत्वेन स्थिता”। न तु तादृशभारतस्य यो विजातीयक्षणिकवस्तुवादिविचारधारायाः सभ्यतायाश्च सूक्ष्मतां पोषयन् मत्तहस्तिरिव प्रवर्तते। भारतस्य या वार्ता स्वामिपादैः स्वदेशे प्राच्ये च प्रसारिता तदधुना स्वयोग्यस्थानं प्राप्नोतीत्यस्य आनन्दास्पदं चिह्नमिदम्। यतो हि तया स्वदेशे धार्मिकचेतना जागृता पाश्चात्यदेशेषु च विचारधाराः नूतनमार्गेषु सञ्चारिताः। प्रत्येकं भारतीयः पाश्चात्यजगतः पुरतः स्वमातृभूमेः सम्मानं वर्धितवतः स्वामिनः विषये गर्वं करोति। तथा च प्रत्येकं पाश्चात्यः यः तस्य पुण्यचरितस्य सान्निध्यमप्राप्नोत् अथवा अस्माकमुदात्तदर्शनस्य शिक्षा स्वामिनां

* विद्यार्थी, संस्कृतदर्शनविभागस्य, रामकृष्णमिशन-विवेकानन्दशैक्षणिकशोधसंस्थानस्य, बेलुडमठस्य।

प्रकाशितग्रन्थमाध्यमेन अप्राप्नोत् सः तस्मात् कृतज्ञतायाः तादृशम् ऋणं धारयति यत् न केनचित् पथा प्रत्यर्पयितुं शक्नुयात् ।

स्वामिनां महासमाधेः दशवर्षाः तथैव अकस्मात् अतीताः यथा समाधेः दशवर्षपूर्वं ते आत्मप्रत्ययसमन्विताः धर्ममहासभायाः पुरस्तात् उपस्थिताः आसन् । भारतवर्षेण तस्य महायशसः पुत्रस्य महाप्रस्थानं राष्ट्रियदुर्दैवत्वेन अनुभूय अदृष्टपूर्वेण दुःखेन भक्त्या च तत् प्रकाशितम् । परन्तु आधुनिकभारतस्य देशभक्तर्षेः कीर्तिसंरक्षणार्थमस्माभिः किं वा कृतम्? रामकृष्णमिशन् हाउडाजनपदस्थे बेलूडमठनामकस्वमुख्यकार्यालयभूमौ पवित्रगङ्गातीरे स्वामिनां मन्दिरस्थापनमार्गेण इदं कर्तुमिच्छति । स्वामिवराणां जीवावशेषाणां वाहकं मन्दिरमेकं विहाय एकं वैदिकविद्यालयम्, एकं ग्रन्थालयं यस्मिन् प्राच्यपाश्चात्य-धार्मिक-दार्शनिकग्रन्थाः भवेयुः, तथा पूर्वोक्तविषयेषु चर्चार्थम् एकं सभामण्डपञ्च स्वाच्छादने दधिष्यते । अस्मिन् प्रसङ्गे अस्माभिः भारतीयमित्रेभ्यः प्रशंसकेभ्यः तथा प्राच्यवेदान्तसंघेभ्यः च प्रेषितानां अनौपचारिकपत्राणां प्रत्युत्तरत्वेन या धनराशिः अस्माभिः प्राप्ता तया मन्दिरस्थमृत्तिकाचयस्य तथा प्राकारमूलस्यापि पूर्णतया निर्माणं कष्टेन सम्पादितम् । तस्मात् केवलं मितपटलाच्छादितः एकप्रकोष्ठः एव स्वामिनां दाहसंस्कारस्थले तच्चिह्नत्वेन तिष्ठति तथा च स्वामिनां जीवावशेषाः अचिरेण मठस्थदेवालये वर्तन्ते । तस्मादिदमसम्पूर्णं निर्माणं यदर्थं परिकल्पितं तद्विन्नतया भारतस्य पुत्राणां लज्जायाः असामर्थ्यस्य च स्मारकत्वेन तिष्ठति । किन्न वयमर्हामः उद्यमेन एनं कलङ्कास्पदं दूरीकृत्य भारतवर्षः अधुनापि निजदेवदूतान् सम्मानयितुं शक्नोतीति निदर्शयितुम्?

एतस्य लक्ष्यस्य साधनाय, यदर्थं वर्तमानगणनानुसारं त्रिंशत्सहस्ररूप्यकाणि अपेक्षितानि, सर्वतः प्रायोगिकमेकमुपायम् अस्माकं पुरतः प्रकटितं वयमस्माकं पाठकानां पुरतः तेषामनुमोदनार्थम् उपस्थापयामः । यः कोऽपि स्वामिनः

विषये तेषां कार्यविषये च आत्मानं साक्षात् परम्परया वा अधमर्णं मनुते सः इदं धार्मिकव्रतं स्वीकुर्यात्, यत् स्वामिनां पञ्चाशत्तमजन्मतिथौ स्वोपार्जनस्य पञ्चांशस्य एकः भागः प्रतिमासं गुरुदक्षिणात्वेन पृथक् स्थाप्य अधोहस्ताक्षरिताय मायावतिस्थिताद्वैताश्रमाध्याक्षं स्वामिविरजानन्दाय वा, प्रतिमासं वा १९१२ तमवर्षस्य अन्ते वा स्वानुकूल्येन सम्प्रेषयतु इति । तथा च सर्वेऽपि प्रकाशनकेन्द्राः वेदान्तसंघाः विवाकानन्दसङ्गोष्ठयः ये सामाजिकाः मिशनपृथग्भूताः स्वामिनां नाम्नि अर्थव्यवसायं कुर्वन्तो वर्तन्ते तेऽपि समानमेव कार्यं कुर्युः इति सम्प्रार्थ्यन्ते । इयमेव व्यवस्था पूर्वोक्तसंस्थाभिः स्वामिनः जन्मदिनाचरणाय सङ्कलितस्य धनस्य विषयेऽपि भविष्यति । अनेन सरलक्रमेण कस्यचिदपि साधनेषु महच्छुल्कोपादनमकृत्वैव तत्स्मारकमन्दिरशृङ्गशिखरं उन्नताकाशे पवित्रगङ्गातटे भारतस्य स्वदेशप्रीतेः धार्मिकचेतनायाश्च निदर्शनत्वेन स्वमस्तकमुन्मन्चयिष्यति । इयं भावना कस्य वा हृद्गतं न भवति यत् तस्य वर्षैकस्य त्यागेन तद्वस्तुनिर्माणं भविष्यति यत् राष्ट्रस्य तत्समृद्धेश्च गौरवचिह्नरूपेण चिरं स्थास्यति ।

अयमुपक्रमः अस्मत्पाठकानां सामान्यजनानां च अनुमोदनं प्राप्नुयात्, अपि च ते व्रतेऽस्मिन् अहमहमिकतया भागं गृह्णियुः चेत् वयं प्रसन्नाः सन्तुष्टाः भवेम । प्रबुद्धभारतनियोगः अप्यस्मिन् व्रतेऽङ्गभाक् भविष्यति । तथा च दानकर्तृणामेका सूची सधनराशिः निर्मीय वर्षान्ते स्वामिनां स्मारकं प्रति तेषां प्रशंसनीयचेष्टां ज्ञापयन्ती प्रथिष्यते ।

कार्यमिदं प्रति सम्पूर्णविश्वस्थानामस्मद्धातृभगिनीनां च व्यवहारोचितसहयोगं प्रति अनन्तविश्वासेन सह

सदैव भगवत्सन्निधौ

स्वामिब्रह्मानन्दः

अध्यक्षः, रामकृष्णमिशन्

रामकृष्णमठः, बेलूडः, हाउडाजनपदः